

הנדון: הוצאת מרוצי הסוסים אל מחוץ לחוק

לכל מאן דבעי,

ישנן סיבות רבות מדוע מירוצי סוסים צריכים להיות מחוץ לחוק. מרוצים אלו כרוכים בהתעללות חריפה, המתחילה מהרבעות בלתי פוסקות, קניית ומכירת סוסים והעברתם מיד ליד בקצב מסחרר, אימונים אינטנסיביים, סימום הסוסים ועוד.

במכתב זה ארחיב ואתאר כמה מהנושאים הבעייתיים המתרחשים ב"ספורט" זה, מנקודת מבט רפואית.

פציעות ומחלות:

אימוני הסוסים מתחילים בגיל צעיר מאוד של כשנה וחצי, דבר הפוגע בהתפתחות הנורמלית והתקינה של הסוס. צלחות הגדילה של הסוס (Growth plate), שהן למעשה קו שניתן לראות בצילום רנטגן אשר מראה את גדילת העצם, נסגרות לחלוטין רק בסביבות גילאי 3 – 4 שנים, ותהליך הגדילה של הסוס מסתיים רק בגיל 6 – 7 שנים. מדובר באימונים אינטנסיביים בגיל מוקדם מידי, שעלולים לגרום לנזק התפתחותי רב.

סוסי המירוץ צפויים להיפצע במהלך מירוצים רבים הסוסים, עקב המהירות הגבוהה והלא טבעית שהם מחויבים לעמוד בה. כמו כן הם ייפצעו עקב מעידות, החלקות או כל סוג אחר של נפילה. ישנן וריאציות רבות של פציעות, מקטנות וקלות יחסית ועד פציעות חמורות מאוד ובשני המקרים גורלו של הסוס יהיה רע.

רוב הסיכונים שסוס הסובל משבר יחסית קטן סופו יהיה המתה, או שיימכר לבתי מטבחים, וזאת מכיוון שאפילו אם אותו סוס יעבור טיפול הוא לעולם לא יהיה מסוגל לחזור להתחרות באותה הרמה כפי שהיה לפני הפציעה. ניתוחים וטיפולים לשיקום סוסים הינם מסובכים ויקרים, ותהליך החלמת הסוס גם הוא אינו קל, מה שמביא למצב שבו משתלם יותר כלכלית להמית או למכור את הסוס לבשר (למזון כלבים וכו...).

רוב הסוסים הצעירים מפתחים כאבים בשוקיים (Shin soreness) ויש לאפשר להם לנוח במשך כמה שבועות עד שיתאוששו, אך לעיתים קרובות מכריחים אותם המאמנים להמשיך באימונים ולהתחרות במירוצים, "באמונה" (תירוץ) שהדבר 'מחזק את העצמות'. סוסים אלו סובלים מכאבי תופת ומתמוטטים מיד אם רק נוגעים להם בשוק.

הסוסים "ברי המזל", שסובלים מפציעה קלה יחסית כדוגמת נקע בגיד או קרע (Tendon sprain or Tendon Lesion), עלולים לקבל טיפול ברוטלי ואכזרי הנקרא Pin firing, במהלכו "שורפים" או "מקפיאים" את אזור הפציעה עם כימיכלים או חומצות

פציעה נפוצה נוספת בקרב סוסי מרוץ היא EIPH (Exercise Induced Pulmonary Hemorrhage), אשר מתייחסת לנוכחות של דם בדרכי האוויר של הריאות בשילוב עם פעילות גופנית. חוקרים באוניברסיטת מלבורן מצאו בקרב כ- 56% מסוסי המרוץ דם בקנה הנשימה, ובקרב כ- 90% מהם דם בריאות.

באוסטרליה כאשר סוס חולה במחלה זו, נאסרת עליו ההשתתפות במירוצים למשך 3 חודשים. במידה ואותו סוס חולה שוב באותה מחלה, נאסרת עליו ההשתתפות במירוצים לתמיד, והוא לעולם לא יתחרה שוב. כמובן, שגורלו ברוב המקרים יהיה מר.

מחלות דרכי נשימה דלקתיות - IAD (Inflammatory Airway Disease) הן מחלות נוספת אשר מתוארת פעמים רבות בקרב סוסי מרוץ. הן נגרמות כתוצאה מתנאי החזקה לא טבעיים ולקויים, בהם מוחזקים רוב סוסי המרוץ. סוסי המרוץ מוחזקים באורווה עד כ- 22 שעות ביממה, דבר אשר חושף אותם לאלרגנים ולאנדוטוקסינים. ניתן להשוות את המחלה הזו לאסטמה שממנה סובלים בני האדם.

מחלות נשימה הן משמעותיות כל כך, עד שהן נמצאות במקום השני כגורם הכי נפוץ (אחרי צליעות) לירידה בביצועים, הפסדת ימי אימון ופרישה מוקדמת של הסוסים.

בעיה נוספת אשר מתרחשת בסוסי מרוץ היא כיבי קיבה. ריכוז גבוה של חומצה הידרוכולורית בקיבה נחשב כגורם מכריע לתופעה. אימונים בזמן שריכוז חומצות הקיבה גבוהות נחשבים לסיבה העיקרית להיווצרות כיבי קיבה. האכלה לסירוגין בתזונה עם ריכוז חלבון גבוה נחשבת לתזונה אשר מעצימה את ביצועי הסוס אך מסכנת את בריאותו, מכיוון שקיים צורך לתת לסוס תזונה שכוללת הרבה סיבים שמקדמים שיחרור רוק אשר מכיל ביקרבונט, המווסת את ייצור חומצות הקיבה. כמו כן גם תרופות רבות (שנמצאות בשימוש מוגזם בקרב סוסי מרוצים) כמו תרופות אנטי דלקתיות תורמות לכיבי קיבה.

סימום נרחב:

סימום הסוסים הוא דבר מאוד נפוץ בין בעלי סוסי המרוץ בזמן אימונים ובזמני המרוצים עצמם, בין אם הם סמים חוקים או לא. על מנת להעצים את ביצועי הסוס משתמשים בעליהם במגוון נרחב של סמים ממריצים כגון:

1) Atropine	(1) אטרופין – משמש כממריץ.
2) Narcotic analgesics	(2) משככי כאבים נרקוטים – משומשים למניעת כאב ובכך המשכת אימונים ותחרויות, ובמינונים גבוהים יותר יכולים לשמש גם כממריצים.
3) Caffeine	(3) קפאין – היה נהוג לשימוש בעבר כחומר ממריץ אך כיום הופסק השימוש בו משום שקל לאתר אותו.
4) Beta blockers	(4) חוסמי בטת – מאיטים את קצת הלב.
5) Butazolidin (Phenylbutazone)	(5) פנילבוטזון – בעל השפעה אנטי דלקתית ושיכון כאבים.
6) Bicarbonate (TCO2)	(6) ביקרבוט – במינונים גבוהים "מנקה" את החומצה הלקטית מהשרירים.
7) Propantheline bromide	(7) פרופנטילין ברומיד (נקרא גם "קסם כחול") - משמש להרפיית שרירים.

כמו כן, קיים שימוש נרחב בסוגים שונים של **סטרואידים** על מנת להגביר ביצועים.

לסיכום, דעתי המקצועית היא שמרוצי סוסים הינם "ספורט" אשר צריך להיות מחוץ לחוק בישראל ובכל מדינה אחרת, וזאת על מנת למנוע סבל מיותר והתעללות בסוסים, אשר מתרחשת רק עבור שעשוע ובצע כסף על גבם (פשוטו כמשמעו) של הסוסים.

על החתום,

ד"ר מומצ'יל כריסטוף דוברב

X

Momchil Hristov dobrev
DVM

Momchil Hristov Dobrev DVM
Dobrev_m@mail.bg
+359889808061